

BIJLAGE

Ministerie van Defensie
t.a.v. Hare excellentie drs. B. Visser
Postbus 142
2270 AC VOORBURG

Gemeenteraad van de gemeente
West Betuwe
Postbus 112
4190 CC GELDERMALSEN

Onderwerp: inspraakreactie tegen voorontwerp inpassingsplan “Broekgraaf 1 te Herwijnen”.

29 september 2020

Excellentie,

Hierbij treft u de schriftelijke inspraakreactie aan van de gemeenteraad van de gemeente West Betuwe. Wij zijn het als gemeenteraad niet eens met de komst van een zogenaamde SMART-L radar naar onze gemeente, in het bijzonder naar de kern Herwijnen. Verder zijn wij het niet eens met de manier waarop het ministerie van Defensie deze radar aan onze gemeente wil opleggen. Het actiecomité radar nee heeft ons en het college zowel per brief als vandaag in Het Kontakt Leerdam opgeroepen om gezamenlijk een inspraakreactie in te dienen. Wij komen als raad op voor de belangen van onze inwoners, dus er zijn genoeg redenen om een inspraakreactie in te dienen. van deze mogelijkheid maken wij hierbij gebruik. Er zijn verschillende redenen waarom wij tegen de komst van de radar zijn:

1. Wij volgen het besluit van de gemeenteraad van Lingewaal

Wij zijn het eens met het besluit van de voormalige gemeente Lingewaal d.d. 11 oktober 2018. Deze raad heeft na zorgvuldige overwegingen en goed gemotiveerd besloten om het ontwerp bestemmingsplan dat deze radar mogelijk zou moeten maken, niet vast te stellen. De gemeenteraad van West Betuwe heeft dat al eerder schriftelijk aan zowel u als de Eerste en Tweede kamer laten weten, dus dat moet bij u bekend zijn.

2. Wij zijn niet overtuigd van het nationaal belang en vinden dat de belangen niet goed zijn gewogen.

In de toelichting van het inpassingsplan wordt artikel 97 van de Grondwet genoemd als argument. Wij zijn er niet van overtuigd dat de huidige radar in nieuw Millingen, (zeker als deze tijdelijk met onderdelen kan worden versterkt) niet kan bijdragen aan de verdediging en bescherming van het Koninkrijk. Uit informatie van het actiecomité radar nee blijken er

onderzeeboten te zijn die ook uitgerust zijn met radar en zo de radar in Nieuw Millingen kunnen ondersteunen. U heeft niet gemotiveerd waarom deze combinatie in strijd zou zijn met artikel 97 van de Grondwet. Verder stelt u op pagina 8 van de toelichting dat verhoging van de mast van de huidige radartoren uit “operationeel oogpunt” onwenselijk zou zijn. Ten eerste motiveert u niet wat u hiermee bedoelt, maar het is ook in strijd met hetgeen een Belgische hoogleraar in de stralingsleer op 10 september jl. bij de rondetafelgesprekken heeft gezegd. Die zei namelijk dat de toren/mast veel hoger zou moeten zijn om stralingsrisico's zoveel mogelijk te beperken. Verder motiveert u niet waarom het aantal middelen om de dekking te verbeteren beperkt zou zijn en waarom dat dan zo kostbaar zou zijn dat het nationale belang boven het belang van de inwoners van Herwijnen zou moeten gaan.

Op pagina 9 van de toelichting van het voorontwerp inpassingsplan wordt gezegd dat de locatie in Herwijnen al in 2010 in beeld zou zijn bij de interdepartementale stuurgroep nationale veiligheid. Als dat zo is, waarom heeft u de toenmalige gemeente Lingewaal hiervan niet op de hoogte gesteld? Waarom bent u toen al niet begonnen met het locatieonderzoek? Wij constateren daarbij dat de noodzaak om de radar op korte termijn te vervangen kennelijk niet zo groot was en dat de radar kennelijk niet elk moment op “omvallen” staat, want men is hier al sinds 2010 mee bezig.

Kennelijk heeft het Rijks vastgoedbedrijf in 2015 het perceel in Herwijnen gekocht. Waarom heeft het RVB daarvoor en ook daarna geen locatieonderzoek gedaan? De koper moet namelijk onderzoeken wat de bestemming is van het perceel. Men kon toen al weten dat er strijd was met het geldende bestemmingsplan en dat dit dus lang zou kunnen duren door de procedure. Kennelijk was dit geen probleem voor defensie, wat iets zegt over de vermeende urgentie. Als dit wel als probleem zou worden gezien begrijpen wij niet waarom defensie juist voor de aankoop van het perceel geen onderzoek naar alternatieve locaties heeft gedaan.

3. Wij zijn van mening dat de RCR en het inpassingsplan moeten worden stopgezet en dat meer onderzoek moet worden gedaan naar de gezondheidsrisico's.

Wij zijn, met de Tweede Kamer, van mening dat gezondheidsrisico's die samenhangen met de komst van de radar niet kunnen worden benoemd en ook niet kunnen worden uitgesloten. Het in uw opdracht gemaakt rapport van TNO begint nota bene met een uitsluitingsclausule!

Uit de ronde tafelgesprekken in de Tweede Kamer op 10 september 2020 blijkt dat verschillende wetenschappers van mening verschillen over gezondheidsrisico's die te maken hebben met deze radar. Er is dus geen eenduidig standpunt over deze zaken, dat geldt ook voor het in uw opdracht gemaakte rapport van TNO. TNO is dus niet zaligmakend en het rapport van TNO bewijst dan ook niet dat er geen gezondheidsrisico's te verwachten zijn, sterker nog: TNO kan en wil die risico's niet uitsluiten en ze wil ook geen garantie geven. De Tweede kamer heeft daarom terecht gezegd dat er meer onderzoek moet worden gedaan. Wij begrijpen daarom niet waarom u koste wat het kost nu met deze procedure door wil gaan, terwijl de Tweede Kamer nog steeds niet akkoord is gegaan met de zogenaamde RCR procedure. U zegt in uw besluit dat dit wel het geval is, maar dit blijkt nergens uit.

Wij kunnen onze mening geven over het inpassingsplan en daarmee kunnen we (zij het indirect) via het inpassingsplan wel kritiek leveren op het RCR besluit.

Uit de rondetafelgesprekken in de Tweede Kamer bleek dat u zelf een valideringsonderzoek heeft laten doen ten aanzien van het TNO rapport. Dit rapport is echter ook kritisch naar het TNO rapport. Wij hebben hierover van u nog geen verklaring gehoord. Graag ontvangen wij die alsnog.

4. Wij zijn van mening dat nog steeds onvoldoende onderzoek is gedaan naar alternatieve locaties en dat op de twee alternatieve locaties die uit het bestaande onderzoek komen, ten onrechte geen actie is ondernomen.

Wij hebben het altijd vreemd gevonden waarom er voorafgaand aan maar (na de kritiek van de gemeenteraad van Lingewaal) er nooit onderzoek naar andere locaties is gedaan. Tot op de dag van vandaag hebben we daar nog geen verklaring van u gehoord. Pas in het gesprek dat u op 30 augustus 2019 met burgemeester Keereweer en wethouder Hartman had, heeft u toegegeven nooit eerder locatieonderzoek te hebben gedaan en heeft u toegezegd dat alsnog te gaan doen. Dat heeft u ook gedaan, het rapport is bij het voorontwerp inpassingsplan gevoegd als bijlage. Wat ons daarbij opvalt, is het feit dat er twee alternatieve locaties blijken te zijn die naast Herwijnen geschikt zijn. U komt dan met het argument dat er geen tijd zou zijn om deze gronden (die in particuliere handen zijn) te verwerven.

Dat is een vreemd argument, want u heeft sinds 2015 en daarvoor voldoende gelegenheid gehad om onderzoek te doen, en dan zouden deze twee locaties er waarschijnlijk ook uit gekomen zijn. Verplaatsing van de radar is namelijk al sinds 2010 bij u in beeld. Dan zou u voldoende tijd hebben gehad om de betreffende percelen in eigendom te krijgen. Door uw eigen nalatigheid komt u nu in tijdnood met een beroep op het vermeende landsbelang, en gebruikt u dat nu tegen de gemeente West Betuwe en de inwoners van Herwijnen. Dat vinden wij niet acceptabel. Wij vinden dat u alsnog op korte termijn in gesprek moet gaan met de eigenaren van de betreffende percelen. Dat de betreffende gemeenten net als wij niet blij zijn met de komst van een radar begrijpen wij, maar bij de beide alternatieve locaties liggen op korte afstand geen woningen.

Als u bij onze gemeente de RCR procedure volgt, dan kan het bij de andere twee gemeenten ook. Wij vinden in de toelichting van het inpassingsplan zeer weinig terug over de inspanningen die u heeft gedaan om de betreffende percelen te verwerven, onteigening is wat ons betreft geen argument, wat misschien zijn de betreffende eigenaren wel bereid om hun percelen aan defensie te verkopen. Als je het niet probeert, weet je het ook niet en wij krijgen uit het onderzoek en de toelichting niet de indruk dat u serieus pogingen hebt gedaan.

5. Wij verzoeken u actie te ondernemen en onderzoek te doen naar aanleiding van de vragen en suggesties die het actiecomité Radar Nee op 10 september 2020 heeft gesteld en gedaan.

Tijdens de ronde tafelgesprekken van 10 september 2020 zijn de heren van het actiecomité radar nee aan het woord gekomen. Aan hen werd door het kamerlid van D66 gevraagd wat zij het liefste zouden willen. Hun antwoord was dat zij het liefst zagen dat deze RCR procedure en het inpassingsplan zou worden gestopt en dat er eerst meer onderzoek zou worden gedaan, ook naar een door hen genoemde alternatieve locatie, namelijk de voormalige kerncentrale Dodewaard. In de tussentijd zou de huidige radar in Nieuw Millingen met reserve onderdelen in werking kunnen blijven. Wij vinden dit idee van het actiecomité erg goed. Wij vragen u dan ook de alternatieve locatie te Dodewaard serieus te onderzoeken. Wat ons betreft, kan dan de druk van de ketel worden gehaald door deze RCR procedure en het inpassingsplan te stoppen. In de buurt van de voormalige kerncentrale zijn geen woningen gesitueerd en daar is al een categorie 6 aanduiding aanwezig. Bezint eer gij begint en wij hopen dat u deze handschoen wil oppakken. Graag horen wij uw mening hierover.

6. Wij zijn het niet eens met het besluit om een RCR procedure te volgen en een rijksinpassingsplan te maken.

Wij zijn er niet van overtuigd dat de RCR procedure met het inpassingsplan de juiste procedure is die hier wordt gevolgd. Bovendien is niet aan de eisen van de wet voldaan, want uit de toelichting blijkt niet dat de Tweede Kamer heeft ingestemd. Het besluit om de RCR procedure te gaan volgen is dus zowel in de vorm als de inhoud onjuist. Wij kunnen gelukkig onze kritiek uiten in de inpassingsprocedure. Omdat het RCR besluit onjuist is, is deze rijksinpassingsprocedure ook onjuist en mag die niet worden gevolgd. Wij verzoeken u dan ook om hiermee met onmiddellijke ingang te stoppen. Volgens ons ligt de bevoegdheid om een bestemmingsplan wel of niet vast te stellen in deze zaak nog steeds bij de Raad. Ook is onze raad nog steeds als enige bevoegd om te bepalen of sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Wij vinden dat het Rijk dat standpunt moet respecteren en accepteren.

Tenslotte willen wij nog reageren op hetgeen in de toelichting onder paragraaf 7.1. is verwoord. Als nieuwe raad van de gemeente West Betuwe zijn wij vanuit Defensie helemaal niet in de gelegenheid gesteld om eerst zelf een bestemmingsplan vast te stellen. Het college is door defensie voor het blok gezet: in het eerste gesprek van de wethouder met defensie in 2019 werd meteen gezegd dat men van plan was om een RCR procedure te gaan volgen, nog voordat college en raad zelf een standpunt konden innemen. Dit hebben zowel college als raad het ministerie van Defensie erg kwalijk genomen. Als u ons voor het blok zet, nota bene zonder grondig onderzoek te hebben gedaan, is het niet vreemd dat er geen oplossing komt. U suggereert trouwens in deze paragraaf van de toelichting dat er misschien een andere oplossing gevonden zou kunnen worden waarmee de nationale belangen voldoende geborgd zouden kunnen worden. Daar zouden wij meer van willen weten, bij ons is die oplossing niet bekend.

Wij herinneren u er nog maar eens aan dat u het cumulatieonderzoek naar straling en het locatie onderzoek pas bent gaan doen na vragen van burgemeester Keereweer en wethouder Hartman tijdens het gesprek op 30 augustus 2019.

7. Conclusie

Wij zijn tegen de komst van de door defensie gewenste smart-I radar naar Herwijnen. Wij vinden dat wij genoeg argumenten hebben om ons tegen de komst van deze radar te verzetten. Daarom maken wij gebruik van deze gelegenheid om een inspraakreactie in te dienen. Wij vinden verder dat de argumenten die u gebruikt niet overtuigend en heel vaak onjuist zijn, uw voorstel is in strijd met de wet. Wij zijn en blijven van mening dat de Raad van de gemeente Lingewaal het in 2018 bij het rechte eind had en terecht van mening was dat deze wijziging van het bestemmingsplan in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Dat was zo en dat is nog steeds zo. De gemeenteraad van Lingewaal heeft het ontwerp bestemmingsplan destijds terecht niet vastgesteld en wij zijn het daar van harte mee eens. Wij vinden dat er genoeg argumenten zijn om nader onderzoek te doen en dat nog heel veel vragen moeten worden beantwoord. Niet alleen van ons, maar ook van de Tweede Kamer tijdens de ronde tafel gesprekken van 10 september 2020.

Om die reden verzoeken wij u om de RCR procedure en dit inpassingsplan met onmiddellijke ingang stop te zetten en eerst meer onderzoek te doen naar de effecten van straling van de radar, de vraag of de radar toch in Nieuw Millingen kan blijven met aanpassingen, de uitwerking van twee alternatieve locaties voor de radar die uit het onderzoek komen en het zoeken naar nieuwe locaties, zoals de locatie van de voormalige kerncentrale in Dodewaard. Zolang dit alles niet duidelijk is, is uw voorstel niet rijp voor besluitvorming en kunt het zeker niet aan ons opleggen op de manier zoals u nu doet. Wij vinden dat je als overheden onderling niet op deze manier met elkaar om moet gaan. Wij blijven hopen dat dit, net als de communicatie, zal verbeteren.

Deze inspraakreactie zal voor 12 oktober 2020 aan u worden gestuurd.

Hoogachtend,

De gemeenteraad van de gemeente West Betuwe,

Namens de fracties;

Leefbaar Lokaal Belang Mw P. van Kuilenburg